

Det gælder på miljøsidens, hvor der uægtelig er brug for både oprydning og hjælp til selvhjælp, men hvor man også kan se adskillige eksempler på, at Østmiljøstøtten har fremragende virkninger, og at de penge, vi lægger i miljøstøtten, avler flere penge, bliver gearet så at sige og fører til andre og meget større investeringer på miljøsidens. Det er altså i høj grad hjælp til selvhjælp.

Og det er i øvrigt også samtidig en god bistand til, at dansk erhvervsliv kan videreudvikle den ekspertise, som man allerede har udviklet i danske sammenhænge.

Vi har en betydelig støtte på erhvervsidens. Vi har det på EU-forberedelsen, og også her er der knyttet forudsætninger og betingelser til, i og med at det jo er en forudsætning, at Østlandene fortsætter reformprocessen, udvikler markederne og forbereder sig på det, som ligger i et medlemskab af de større europæiske organisationer, altså først og fremmest EU. Men det er jo også i den sammenhæng vigtigt, at de pågældende landes institutioner og sociale infrastrukturer udvikles. Det er en del af den danske indsats, som også kræver sit af de pågældende lande.

Det er en understregning af, også når vi tidligere har diskuteret, at vi i et vist omfang eksporterer det danske skattesystem, at det så faktisk er med til at skabe ordnede forhold, uanset hvad enkelte borgerlige politikere måtte mene om skattesystemet i dag. Men det er også en eksport af et socialt sikkerhedsnet, af den tankegang, der ligger bag ved det, og i det hele taget af vores opfattelse af, hvordan et demokratisk samfund under kapitalisme og markedsøkonomi kan trives. Det vil ikke sige jungleloven, men derimod en markedsøkonomi, hvor der er social garanti.

Det er en indsats og en støtte til demokrati og menneskerettigheder, som sikrer folkelig deltagelse, respekt for menneskerettighederne, men som også stiller betingelser til de pågældende lande om at gå ind og sørge for, at minoritetsgrupper får deres rettigheder, og dermed er betingelserne med til at stabilisere de pågældende samfund og forebygge nogle af de mest vanskelige og utøjlelige konflikter, konflikter, som vi har set alt for mange af i Eksjugoslavien, men som vi forhåbentlig kan forebygge i nogle af de andre Østlande.

Og man kan i hvert fald se, hvordan der har været en større proces i gang for, at landene får bilagt deres gamle, historiske stridigheder mel-

lem mindretallene som for eksempel den seneste aftale mellem Rumænien og Ungarn, som forhåbentlig – i hvert fald på papiret – løser et meget langvarigt og ubehageligt problem.

Opgavens art er altså en omstillingsproces, ikke en udviklingsproces. Vi har at gøre med lande med betydelige ressourcer, intellektuelt og materielt, og derfor er der tale om det, man kunne kalde en overgangsstøtte for at realisere de pågældende landes potentiale. Det er en støtte i en begrænset periode.

Jeg tror, vi allerede nu kan forudse, at om ikke så frygtelig mange år bliver det nødvendigt at vænne såvel dansk erhvervsliv som de pågældende lande til, at støtten altså var hjælp til selvhjælp, og at den derfor skal nedtrappes. Men i den periode, hvor den er der, skal vi selvfølgelig sikre os, at den kvalitativt virkelig har den udformning, den bør have.

Derfor er det vigtigt, at støtten evalueres. Det er også vigtigt, at vi får en folkelig deltagelse i det, der sker fra dansk side. Og derfor synes jeg, at nogle af de bedre projekter er dem, hvor der er en dansk folkelig deltagelse. Og uden at jeg skal gøre dette til en diskussion om erhvervsudvikling på Bornholm, så vil jeg dog nævne det, som flere af os har set som et initiativ, nemlig Bornholm som baltisk uddannelsesø. Der er i det nogle elementer af ansvarspåtagelse og engagement, som jeg hilser velkommen.

Først og fremmest synes jeg, at denne debat er velegnet til at understrege det fælles ansvar, vi har for at sikre, at de nye demokratier i Øst bliver en del af det samlede Europa.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Først vil jeg sige, at jeg har da dyb forståelse for hr. Jørgen Estrups argumenter om, at man skal have respekt for andre, bare de ikke lugter.

Men det, som får mig til at gå herop, er at få præciseret støttespørgsmålet. Vi er da udmærket klar over, at Sverige giver mere, men det, som vi kom ind på, er, at Venstre mener, vi skal give yderligere Øststøtte. Vi har rent faktisk foreslået, at der skulle gives et ekstrabeløb til miljøet og mere til Øststøtten, end regeringen har.

Det var grunden til, at Sverige blev nævnt. Der er mere udvikling i det, som Sverige foretager sig. De har nemlig sat sig på Østersørådet, og den finansieringsmodel, de har brugt, nemlig at overføre nogle af pengene fra ulandsbistanden til Øststøtten, kunne man måske kigge på.